

Цим каталогом розпочато важливу справу, яка, на нашу думку, повинна мати продовження, адже вивчалася лише, одна, хоча і дуже багата, започаткована ще В. В. Гарновським, музейна збірка. Скільки нового можна було б ще дізнатися про міську геральдику, вивчаючи рукописні фонди інших музеїв, архівів, бібліотек. Мабуть, в нинішніх умовах важко сподіватися на створення зведеного каталогу міських печаток Чернігово-Сіверщини, але в усі часи були ентузіасти, які доходили до мети.

Світлана ПОЛОВНИКОВА.

«ЖОВТА ЛІТЕРАТУРА»? А ЧОМУ Б І НІ?!

На семінарі молодих літераторів, журналістів і політологів в Ірпені (цього року) жваво обговорювалась перша книга нашого земляка Андрія Кокотюхи «Шлюбні ігрища жаб». Звичайно, міркування були різні. Багато хто говорив про те, що книга не заслуговує такої високої відзнаки, просто лауреатом видавництва «Смолоскип» став... співробітник видавництва «Смолоскип» А. Кокотюха. Тому й «Жаби» (так в Ірпені у кулуарах одразу ж охрестили книгу), на відміну від книг інших лауреатів, мають під 200 сторінок, тверду обкладинку і суперобкладинку.

Безперечно, у США подібних книг масової літератури (детективів, тріллерів, бойовиків та ін.) щороку видається тисячі. У нас із цілком зрозумілих причин такого «чтива» досі практично не було. Проте всі ми потребуємо легкої «жуйки»: авантюрних, кримінальних, фантастичних романів, які б можна було читати у тролейбусах і на пляжі, відволікаючись від непростих реалій життя. Зрозуміло, і детектив може бути високою, елітарною літературою, справжнім витвором мистецтва. Скажімо, «Ім'я троянди» Умберто Еко — це і філософський роман, і історичний бестселлер, і психологічна драма, і «крутий» детектив, що тримає в напрузі читача від першої до останньої сторінки (підготовленого, освіченого читача!).

Але Андрій Кокотюха свідомо пише «попсу»: з інтригуючим сюжетом, «гострими» сценами вбивств та мафіозних «розбірок», несподіваними кінцівками, певною лексикою, — все це позбавлене якоїсь глибини, та автор і не приховує свого прагнення бути зрозумілим всім, бути «тиражним» і, отже, — популярним.

Давайте не будемо сердитись на нього. Бо саме через відсутність масової літератури українською мовою (як відомо, святе місце порожнім не буває), наші прилавки заповнені часто дуже низькопробною «продукцією» з США та Росії.

Пам'ятаю, як обурювались в Чернігові деякі мої знайомі, що погано володіють українською: «Как это так — «Санта-Барбара» не по-нашому, «Ніхто, крім тебе» — хороший фільм, но не по-нашому, невозможно смотреть!». Тепер побачив їх недавно, запитав, чи дивляться «мильні опери» українською. «Смотрим, — відповіли. — Как-то привыкли уже. Очень нравятся нам мексиканские или бразильские сериалы, что ж их не смотреть только из-за мовы?! Даже газеты сейчас на украинском языке свободно читаем...».)

Гадаю, ось таке «зізнання» найкраще свідчить на користь «чтива» Андрія Кокотюхи. Не буду переказувати «Жаби». Скажу тільки, що у цій кримінальній повісті йдеться про зухвалий наліт дрібних злочинців на кур'єрів мафії. Думаю, вам захочеться прочитати і невеличку кри-

мінальну повість «Лють жіноча», і детективне оповідання «Жінка з кошиком винограду», вміщені у цій книзі. Людина так влаштована, що гнівно засуджуючи злочини усіляких маньяків, шахраїв, кіллерів, із задоволенням і цікавістю читає про них у пресі та літературі. А за «Жабами», до всього, можна зняти цілком касову кінострічку — такий собі бойовичок зі стріляниною та карате.

І все-таки я переконаний, що автору не варто замикатись лише в прокрустовому ложі «профанного» (так ще називають «низ» нашої літератури). Він має деякий потенціал, тож, хоча б у вигляді експерименту, міг би спробувати себе у «сакральному» (елітарному). Правда, для цього А. Кокотюсі треба повчитись образності. Не обійтись йому без певного рівня інтелекту, оригінальності і свого філософського погляду на життя.

Тепер, коли всі заборони з масової літератури знято, вона потроху починає набирати оберти. У Чернігові, наприклад, детективи (крім всього іншого) пишуть Віталій Леус та Олена Конечна. І, зрештою, автор цих рядків теж не зарікається від якоїсь «крутої» повісті у майбутньому.

Переконаний, що за 50 років ми матимемо достатню кількість масової літератури українською мовою. Це, звичайно, позитивно відобразиться на вітчизняному книжковому ринку. А висока література? Вона теж була і буде — у шкільних та університетських хрестоматіях, літературних виданнях. Думаю, тепер, із здобуттям незалежності, нам знадобиться не більше тих же 50 років, щоб про українську літературу широко заговорили у світі і у нас нарешті з'явився свій Нобелівський лауреат. Ми матимемо прекрасну елітарну літературу — «профанне» їй не конкурент.

Сергій ДЗЮБА.

ВІДВЕРТО ПРО НАЙГОЛОВНІШЕ

У 1996 році у редакційно-видавничому комплексі «Деснянська правда» побачила світ книга поезій Юрія Крисанова «Полнолуни». Як на мене — це подія у літературному житті Чернігівщини, бо вперше у нас вийшла книга на такому високому поліграфічному рівні (кольорова обкладинка з чудовим малюнком, ілюстрації до багатьох віршів, грамотний і оригінальний комп'ютерний набір, фінський папір, — все це, безперечно, справляє враження). Автор передмови і редактор книги — поет Сергій Дзюба, художник «Полнолуния» — Ігор Суботія. Це — перша книга нашого земляка, від першої до останньої сторінки присвячена найголовнішому, що є в людському житті — коханню.

Якби треба було визначити тематику поезій Юрія Крисанова, то я б, мабуть, перш за все говорила про еротично-філософський (несподіване поєднання, правда?) аспект. Анітрохи не турбуюсь з такого визначення, бо й самі вірші Юрія Крисанова — несподівані. Декілька років поспіль (особливо останнім часом) довкола слова «еротика» точаться суперечки, які інколи перетворюються на такі собі безкровні публіцистичні бої. Мовляв, нашу молодь не так виховують. Але жоден з «непримиримих» так і не зміг визначити, що то є «еротика», наскільки вона невіддільна від кохання. Проте всі ми живемо за законами Всесвіту: народжуємось, кохаємо, народжуємо самі... Чому ж тоді ми сприймаємо те, що відбувається між чоловіком і жінкою, наче якісь дикуні?! Можна, звичайно, знову заборонити навіть згадку про еротика, тільки це не вирішить проблему брутальних написів на парканах...